

FRĂGĂNIA

revistă de critică teologică

Director: G. Racoveanu

CUVÂNT DE LĂMURIRE

Săgeata duhului pentru a căruia îndepărtare se roagă sfântul Efrem Sirul rănește, par'că tot mai adânc, pe întâi-stătătorii bisericii rumânești. Duhul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de stăpânie, — lipsa duhului înțelegerii, a duhului dragostei — lipsa de credință — i-a întunecat, cu totul, pe ciobanii turmei. Puși să veghieze la păstrarea Invățăturii, ei caută, cu întorsuri de gând și de cuvânt, să strămute Scripturile, să mute ființa adevărului. Paznici ai dogmei și ai rânduelii, ei schimbă minciuna în adevăr; încearcă predaniile cu boldul înnoirilor fără de cale. In numele Bisericii vlădiciei renunță la mândria Ei de singură păstrătoare a adevărului; de singură corabie a mântuirii. In numele Bisericii, dar peste dogmele și rânduelile Ei, teologia oficială încearcă să înjghebeze o pseudo-ecumenicitate creștină „pe tărâmul practic“. Stăm la rugăciune și la agape cu ereticii, cu tăgăduitorii celor Șapte Taine. „Prinții“ Bisericii lui Hristos stau de față la sărbătorirea rabinilor, aducând acolo elogii care înseamnă palme pe obrazul Bisericii. Ne simțind nimic din chemarea de „chipuri ale Tatălui“, vlădiciei — când nu dorm — devin, subit, agricultori. In Biserica lipsită de lucrarea duhovnicească a episcopatului se nasc grupuri cu tendinți de evadare din comunitatea de dragoste; sub ochii și, uneori, cu încurajarea fățișe a părinților episcopi. Stihile vechilor rândueli sânt lovite. Dreptarele, nesocotite și înlocuite. Teologii și vlădiciei „revizuesc“ hotărârile Soboarelor. Autorității Soborului Ecumenic i se substituie astăzi autoritatea lui Harnack. Și așa, vorbim graiuri streine: nu ne mai putem înțelege.

Sânt în biserica noastră câțiva proști cu nume mare: profesori de teologie, înalte fețe bisericești și mirenești. Aceștia, prin greutatea numelui, lucrează la strâmbarea înțelegerii obștești asupra dogmei și a rânduelii drepticredințe.

Predania s'a născut din râvna pentru păstrarea dogmei și a rânduelii dată nouă de Părinți. Impotriva oricui. Incredințați că bucuria de a strica lucrul vătămător e bucurie creatoare, pășim în cale cu hotărâre și cu bucurie. In munca pe care o începem nu vom veni cu „adevărurile“ noastre. In munca aceasta noi vom fi doar mărturisitori: vom mărturisi adevărul Bisericii. Care se află, întreg, în păstrarea Ei.

In aceste vremi în care povățuitorii adevăratei lucrări și înțelegeri duhovnicești au secăt, cu totul, se cuvine să ne ținem de statornicirile Părinților. Pravilele, Predaniile, Invățăturile lor să ne fie dreptare. Nu așezările neputincioșilor. Nu înnoirile viclenilor. Că așa ne îndeamnă — tâlcuind pe Sfântul Pavel — marele Vasilie: „tot ce este de demult, dela sfinții Părinți predanisit, cinstei este vrednic. Iară adăosăturile cele nouă sânt foarte fără de cale și neputincioase“.

Râvna înnoitorilor de acum e mai primejdioasă, mai vrednică de osândă decât râvna înnoitorilor din vremea „descălugăririi bisericii“, din vremile lui Cuza și Kogălniceanu. Astăzi dogmele se „interpretează“; liturghiile se „revizuesc“; canoanele Soboarelor se cer „revăzute, adăogite, anulate și formulate, ca unele ce „datează din epoca când nu se știa că pământul este rotund“...

Mărturisindu-ne credința că Duhul Sfânt a grăit prin Soboarele a toată lumea; mărturisind că oamenii — fie ei episcopi și patriarhi — sânt supuși greșelii; mărturisind că adunări de episcopi — de foarte mulți episcopi — pot greși; mărturisind că numai Biserica este infalibilă; mărturisindu-ne convingerea că teoria teologilor Ruși moderni asupra autorității și asupra criteriului de adevăr în Biserică este o eroare primejdioasă; mărturisindu-ne nădejdea că, cel puțin, pe temeiul hotărârilor Bisericii din vremea celor șapte soboare ecumenice se poate sta de vorbă cu oameni de bună credință și cu pregătire teologică, pășim la munca de descurcare. Pe temeiul de document vom înfățișa aci erezia, viclenia și prostia, în lumina tare a predaniei celor 8 veacuri de așezare făcută sub purtarea de grijă a Duhului Sfânt. De obiectivare a „autorității Duhului“. Care nu greșește. Care vede peste veacuri.

Cu învățătura celor opt veacuri — aflată în hotărâri de credință, în canoane, în Liturghii, în predanii scrise ale Părinților, — în mărturisirea Bisericii — vom confrunta noi învățătura „lupilor îmbrăcați în piei de oi“; a proștilor cu nume mare din zilele de azi, — tărie având pentru aceasta cuvintele Sfântului Pavel: chiar dacă noi înșine, sau inger din cer ar binevesti vouă altă învățătură decât cea pe care v'am binevestit-o, anatema să fie! (Galateni, I-8).

PREDANIA

Pentru o teologie cu „nespecialiști“

Ceea ce caracterizează teologia rumânească de azi — și mă gândesc anume la teologia oficială — este, între altele, incapacitatea ei de a gândi și expune problemele teologice în termeni actuali. Am mai spus-o și altădată, și nu preget a o repeta acum aci, în pragul acestei publicații a cărei cea dintâi menire este să pună o *ordine* în câmpul gândirii și vieții noastre teologice.

Evident, dacă vreau să nu par nedrept, ar trebui să recunosc că situația gândirii noastre religioase nu este izolată. Sforțările așa de pline de temperament ca și de talent literar ale neoscolasticeii franceze de azi, sunt, doară, un „pendant“ categoric — de sigur, mai disciplinat, mai precis, mai „cu știință de carte“, dar totuși un „pendant“ — la inactualitatea gândirii noastre.

Dacă însă incapacitatea aceasta a catolicismului s'ar putea să aibă, între altele, și pricini mai profunde — cum de pildă, poate, ar fi inactualitatea în genere a catolicismului față de noua structură istorică în spre care lumea se îndreaptă precipitat astăzi, apoi deficiența de care vorbeam a teologiei rumânești nu are de cât cauze locale. Și *de aceea* cred că e nevoie să stărui asupra ei.

Pentru mentalitatea pozitivistă pe care — slavă Domnului! — o lichidăm, în sfârșit, în zilele noastre, chestiunea s'ar putea să pară ridiculă. Eu însumi, care nu sunt chiar așa de bătrân, am asistat în vremurile studenției mele la lecțiile unui mare profesor, dela care, — o voiu mărturisi ori când, — am învățat enorm de mult și care totuși petrecea de minune pe seama discuțiilor „grecești“ din Bizanțul de altă dată, discuții teologice cari împărțeau curtea, biserica și cetatea în tabere vrăjmașe. Petrecerii marelui meu profesor eu opuneam însă atunci, în intimitatea mea, o întrebare încăpățanată: veselia aceasta pe care

ne-o îngăduim noi față de acest „biet Bizanț“ își are isvoarele într'o mai mare înțelepciune, sau într'o mai mare sărăcie a noastră? Dar dacă acum douăzeci și cinci de ani răspunsurile puteau fi mai multe, astăzi la o asemenea întrebare nu avem decât un singur răspuns.

Astăzi noi știm anume, fără nici un fel de controversă posibilă, că, în ciuda tuturor exagerărilor, pasiunea pusă în desbaterile teologice își avea obârșia în *participarea efectivă a societății bizantine la o viață religioasă care își cerea lămurirea teoretică*.

O asemenea nevoie de lămurire simte și societatea rumânească de azi. Iar dacă discuțiile nu sunt mai vii și mai rodnice, apoi asta se datorește în primul rând faptului că preocupările noastre religioase nu și-au găsit încă instrumentul lor de vehiculare, limba-jul potrivit zilei de astăzi. De ce? Am să o spun, fie și numai ca o părere a mea.

Renașterea religioasă de după războiu nu a fost numai e renaștere religioasă. Ea era pretutindeni semnul unei prefaceri totale a omului, răscolit până în adâncurile lui. Ceva mai mult: acolo unde forma de viață religioasă nu era în conformitate cu geniul poporului, renașterea aceasta s'a fixat în forme sterpe (mișcarea lui Maritain în Franța), sau s'a închircit repede sub lovituri (catolicismul în Germania); acolo unde nu era în conformitate cu spiritul vremii, ea a fost sau este pe punctul de a fi părăsită, în beneficiul unui alt absolut, ca de pildă cel al rațiunii (protestantismul în Germania totalitară).

La noi, însă, printr'o coincidență fericită, mișcarea religioasă, păstrându-se în cadrele ortodoxiei, răspundea și geniului nației și spiritului vremii. Așa încât ea nu a întârziat să câștige și în întindere și în adâncime. Cum însă mișcarea aceasta nu pornea de undeva de sus, din ierarhia vieții reli-

gioase constituite, după un plan mai dinainte hotărât, ci era numai urma-rea firească a unei spiritualități mai vii și mai bogate, luată în întregul ei, ea s'a făcut mai mult și mai repede simțită în lumea bisericii de jos a „popilor proști“ și a credincioșilor „simpli“, sau în lumea intelectualilor în care cercetările teologice erau mai degrabă un punct de ajungere de cât o „specialitate“. Și chiar dacă în ultima vreme această mișcare a isbutit să pătrundă și în lumea arhierilor prin unele fericite primeniri, ea este departe de a atinge altfel decât în-tâmplător și periferic facultățile noastre de teologie, deținătoarele oficiale ale dumnezeieștii științe. Astfel încât, deși viața religioasă a nației, atâta cât pornește din inimile credincioșilor și cât stă în mâinile preoților („popii proști“ cari trăiesc în contact zilnic cu credincioșii lor), este mult mai vie și mai bogată, gândirea religioasă formulată, mai exact: literatura teologică, rămâne încă uscată, goală de sens și de actualitate, ea pornind deocamdată aproape exclusiv din lumea facultăților de teologie, ale căror contacte cu viața de iubire a obștei bisericii sunt așa de incidentale.

Asta este însă pentru mine o gravă îngrijorare; căci atâta vreme cât teologia rumânească nu va isbuti încă să se formuleze într'un limbaj mai actual, care să facă să circule valorile vieții religioase, singurele cari ar fi

în măsură să dea culturii noastre a-dâncimi și valoare universală, noi vom fi condamnați să pendulăm între arta „cultă“ făcută după rețete de împrumut și arta populară, de sigur autentică, dar incapabilă să depășească folklorul.

Soluția? Una singură: să se restau-reze în drepturile și în cinstea lui vechiul învățământ enciclopedic, cu vechea și vecinic valabila ierarhie a științelor în care studiul teologiei venea „la urmă“, adică după ce studiosul își însușise în chip activ toate metodele de a lua contact științific cu viața.

Iar dacă asta e din ce în ce mai greu, — să se îngăduie nespecialiștilor, cari întâmplător vor fi făcut această operație pe socoteala lor, puțința de „a se amesteca în teologie“.

Teologii vor avea, de sigur, datoria să controleze în deaproape un asemenea amestec. Lor însă va trebui să li se refuze dreptul de a isgoni din capul locului pe acești „nespecialiști“ din grădina teologiei.

Căci „nespecialiștii“ ar putea să aducă—în anumite condițiuni—o prospețime și o nouitate de formulare, pornită din trăirea directă a valorilor religioase, de cari teologia de școală este prin însăși natura ei actuală categoric incapabilă.

Vreau să nădăjduiesc că „Predania“ va face această încercare.

NAE IONESCU

Cântarea corală în biserica noastră rumânească

În biserica noastră ca și în celelalte biserici ortodoxe ale răsăritului, — exceptând biserica rusească — până în a doua jumătate a veacului trecut, cântarea bisericească era omofonă. Așa moștenisem dela înaintași; iar omofonia era însoțită de așa numitul ison.

Isonul — după cum îl arată și numirea — era și este un sunet continuu, dela începutul până la sfârșitul cântării. Se întâmpla ca acest sunet ce reprezintă, de obicei, fundamentala tonului cântării, să vie foarte des în dezacord cu melodia însăși. Faptul acesta dădea și da cântării omofonice un aspect straniu și primitiv; căci dacă melodia se întâmplă să se învâртеască la intervale de secundă ascendentă, sau descendentă în jurul sunetului uniform și dur, reprezentat prin ison, apoi în adevăr disonanța aceasta continuă nu poate să creeze o dispoziție artistică, ci dimpotrivă creiază o atmosferă amuzicală și de o accentuată primitivitate.

Această situație a favorizat, în mediile orășenești — întotdeauna grabnice și setoase de înnoire și primenire — introducerea muzicii corale.

Cei dintâi cari ne-au adus cântarea corală în biserică au fost Rușii. Sint puținî cei cari cunosc cele trei „colecții de cântări religioase pentru una sau mai multe voci, arangiate și compuse de Archimandrit Vissarion. No. 1, 10 Trio; No. 2, Doxologie; No. 3, Concertul XIII. Cu glasul meu către Domnul am strigat“. Editor Const. Gebauer, București (fără arătarea anului). Arhimandritul Vissarion era profesor de muzica vocală la Conservatorul de muzică din București, în 1864. Cele 10 Trios, afară de „Tatăl nostru“, sint cântări ce nu se cântă de cor în practica noastră liturgică și sint acompaniate de *piano*. „Concertul XIII (Din psalmii lui David, 76

și 17) arangiat de D. Bortneanski“ este tratat astfel: a) Adagio; b) Allegretto vivace; c) Larghetto; d) Allegro moderato și este acompaniat de „Fis-Harmonika“. De reținut că la anul 1864 exista în București un cor bisericesc, condus de un oarecare Grigore Manciuc.

Acest Arhim. Vissarion, împreună cu I. Cartu, — care a scris, între altele, și o liturghie pentru cor bărbătesc, — și cu o seamă de muzicanți de origină austriacă, germană și italiană, sint promotorii muzicii corale în țara noastră și implicit și ai muzicii corale bisericești. Influențați de mediile în care au studiat, cum și de acelea în care își exercitau meșteșugul, ignorând stilul muzical bisericesc — *pentru că nu orice muzică este bună să laude pe Dumnezeu, nici să fie ascultată în altarul său* — ne-au pricopsit cu un repertoriu zis coral bisericesc. Și era firesc să fie așa din moment ce oamenii, deși muzicanți, nu cunoșteau muzica bisericească decât așa cum o cântau psalții bisericilor orășenești. Ei erau atrași de, și spre muzica de operă — italienească mai ales — atât de gustată în societatea rumânească din a doua jumătate a veacului trecut. Așa se și explică apariția atâtor piese muzicale introduse în biserică, al căror text chiar, era străin bisericii, precum imnul: „Naintași cu majestate spre a voastră fericire... poezie și muzică de G. I. Mugur, dedicat și executat la cununia D-șoarei Anna N. Cretzulescu cu D-l Al. Em. Lahovary“; sau: „Ultima-mi dorință, poezie de Eminescu, muzică de G. I. Mugur“; sau imnul: *Vino, vin a mea mireasă aci'n templul verității*... de G. Ștefănescu.

Când marea majoritate a muzicanților de la mijlocul veacului trecut erau străini, atunci înțelegem ce aveau ei comun cu muzica și cu tradiția noastră bisericească! Ce puteau să ne dea Arhim. Vissarion, I. Cartu,

Al. Flechtenmacher, sau Ed. Wachmann?! Gavriil Muzicescu, crescut în școala muzicală rusească, ne-a adus cântare corală rusească — înțeleg autori ruși, sau prelucrare după rusește. — De aceea și înseamnă unele tipărituri, precum :

„*Imnurile Dumnezeesei liturghii*“, 1869, astfel: „*Musica prelucrată de Gavrilu Musicescu*“, sau „*Rânduiala cununiei*“, 1871, astfel: „*Musica prelucrată și arangeată pentru piano*“. Susținut puternic de Episcopul Melchisedec al Dunării-de-jos el încercă chiar o eliberare completă de tradiționalism, tipărind, în 1885, *Anastasiartariul* în colaborare cu Gheorghe I. Dima și Grigore I. Gheorghiu.

Cântarea corală a acestora ca și a contemporanilor lor rumâni, precum Gh. Ștefănescu în liturghia pentru cor de bărbați, din 1893, sau a ucenicilor lor a lăsat urme dezastruoase, falsificând înțelegerea, practica și gustul poporului.

Acțiunea maestrului D. G. Kiriac, începută sub auspicii așa de promițătoare, în 1900, — când a înfățișat o liturghie, melodie bisericească armonizată cu știință nouă și proaspătă la noi, — n'a fost dusă cu egală stăruință. Maestrul și-a îndreptat activitatea spre folklorul rumânesc, care-i oferea un material sigur de exploatare și-i oferea, poate, mai multe satisfacții. Opera muzicală religioasă a lui D. G. Kiriac, actualizată de către Societatea Compozitorilor Români, prin îngrijirea D-lui C. Brăiloiu, va da, poate, o reluare a problemei.

Elevul său Gheorghe Cucu, plin de ta-

lent, de știință corală bisericească și cunoscător al muzicii psaltice, ne-a dat o seamă de lucrări de necontestată valoare, al căror stil, când nu se identifică cu stilul bisericesc, se inspiră din el.

Compozițiile corale ale altora nu ne interesează de cât în măsura în care ele preced dintr'o școală rusească, germană, italiană, sau populară. Ele reprezintă, până la un punct, dezorientarea în care se află cântarea corală bisericească. Căci ce poate reprezenta, în Ardeal, muzica bisericească a lui Gh. Dima, când ea se inspiră din romantismul german; sau a lui I. Vidu când doinește?! Sau chiar a excelentului compozitor Sabin Drăgoi?! Sau ce poate reprezenta cântarea corală bisericească a lui Vorobkievici; sau Mandicevski, în Bucovina; sau Berezovski, în Basarabia?!

Cântare corală de facturi variate, cu text liturgic rumânesc. Un amalgam veritabil. Unitatea, care ar putea fi reflexul unui înțeles sigur al artei muzicale-corale în biserică, nu există. Bunul plac, dublat de un gust alterat, de o neștiință prea evidentă, de un liberalism ce frizează libertinajul în artă, și de o îngăduință, pe care o naște numai ipocrizia contopită cu nerespectul tradiției — deci necredința — domnesc în cântarea noastră corală bisericească.

Dar despre ceea ce ar trebui să fie și cum înțeleg eu să fie cântarea corală bisericească — pe care o iubesc și o doresc unde trebuie și când trebuie — voi vorbi într'un număr viitor.

Pr. I. D. Petrescu

Inapoi la Molitfelnic

Adecă la esența trăirii ortodoxe. La viața harică. Scoaterea molitfelnicului din experiența duhovnicească a Bisericii, sau numai împușinarea interesului pentru funcțiunea lui, ar fi tot una cu scoaterea Sfântului Jertfelnic din Biserică. Pentru că evlavie creștinătății ortodoxe, viața ei harismatică n'ar putea exista fără torentul haric pe care rugăciunile molitfelnicului îl revarsă, permanent, asupra făpturii.

Dar, iată, au fost și mai sunt, încă, teologi și păstori cari văd în molitfelnic un izvor fatal de inerție, de pasivism religios.

Preotul care practică molitfelnicul — zic dâșii — este un preot inferior, comod, retrograd. Și se grăbesc, desigur, să proclame anacronismul molitfelnicului. Dar ce pun în loc? Pentru că innoitorii aceștia nu lasă locul vacant. Activism religios! Misiune, — cât mai multă misiune, prin cateheză, predică, filantropie; prin școli duminicale, conferențe, cantine, dispensarii, azile, sanatorii.

Firește, Dumnezeu este iubire. Și iubirea nu este ceva abstract. Este faptă. De bună-tate, de milă, de mântuire.

Dar molifta și harul, pe care ea îl cheamă asupra lumii, sunt fapte de bună-tate, de milă, de izbăvire. Adecă fapte de iubire. Prin urmare, nu există, — nu poate exista, contradicție între rugăciune și misiune. Rugăciunea se încadrează în cel mai desăvârșit „activism religios“. Este activitatea optimă a spiritului ortodox. Mai mult: ea constituie însăși esența duhovniciei ortodoxe. Cateheza, predica și milostenia trebuie să fie, *roade* ale rugăciunii, ale harului. Fără rugăciune ele nu mai au nicio substanță. Își pierde esența, densitatea spirituală; rațiunea lor de existență, funcțiunea lor misi-onară.

Atunci cum mai putem să socotim molitfelnicul — grădina unică a rugăciunii și a harurilor care isvorăsc din ea inundând și sfințind viața — ca ceva secundar, mediocru și paralizant pentru exploziile binecuvântate ale evlaviei ortodoxe? Că Biserica ortodoxă este învățătoare și militană? Desigur! Dar ea este și contemplativă și sfințitoare. Iară contemplația ortodoxă nu este statică și sterilă. În esență, ea este de un dinamism creator la infinit. Creștinul pnevmatic este cel mai activ creștin. Cel mai eroic. Cel

mai biruitor. El este, întru totul, inger pământesc și om ceresc.

Se încearcă — e drept, timid și destul de imperfect — a se substitui Bisericii oficiile culturale și caritative laice. Curente de idei și orientări de opinie fac, azi, atâtea așezăminte sociale: presa, radio, teatrul, cinematograful, ateneul popular, universitatea, academia. Isbutesc, toate acestea, în adevăr, să elimine din veac prezența și influența Bisericii?

Nu. Întâi, pentru că Biserica are altă viziune despre om, despre lume, despre viață și moarte. Apoi, pentru că Biserica are o veche experiență în acest domeniu al propagandei. Și, mai presus de toate, pentru că ea folosește în lucrarea ei o putere, din altă lume, mai presus de fire: *puterea harului*, care singură poate crea realități universale și etern valabile.

Deci preotul, așa zis „de molitfelnic“, nu numai că nu este un preot diminuat, anacronic, inutil, — ci dimpotrivă: el este singurul preot la locul și la rostul lui. Molitfelnicul lui *predică, miluește și sfințește*, în același timp.

Voi, cuvioși preoți de demult, cu mai puțină carte oficială, cari ați rămas totdeauna streini de ispitele înțelepciunii acestui veac! Cu patrafirul și cu molitfelnicul vostru ați făcut mai mult pentru Împărăția lui Dumnezeu decât poligloții, decât întrebătorii cei cumpliți, decât volteristi, decât filosofii, decât reporterii noștri duminicali!

Voi, arhaicii și sedentarii, voi „analfabeții“, voi nepregetații cădelnițari ai parcliselor smerite, cât de drept ați înțeles voi rostul Bisericii căreia îi slujiți în această lume!

Iar porfirogeniții și polihistorii veacului, neputându-vă înțelege (pentru păcatele lor cele multe) vă poruncesc să svârliți *molitfelnicul* ca să țineți conferențe, de tot felul, să deveniți scriitori... Predicați, predicați și iar predicați!-vă spun ei. Răspundeți-le simplu: *molitfelnicul predică!* Cea mai bună predică din lume, pentru că odată cu cuvintele lui de învățătură, el, prin noi, miluește pe om cu harul lui Dumnezeu.

Deci: nu la o parte cu molitfelnicul! Ci: *înapoi la molitfelnic!*

Preotul Grigorie Cristescu

ION MOȚA și VASILE MARIN

In ziua a 13-a a lunii lui Ianuarie — ziua pămîntirii sfinților mucenici Ermil și Stratonie — au căzut pe frontul Madridului, luptând împotriva dracilor cari „trăgeau cu mitraliera în obrazul lui Hristos”, fericii legionari Ion Moța și Vasile Marin. Cu vrerea lui Dumnezeu, jertfa dela Maja dahonda trebuia să se întâmple. România cea nouă, România marilor responsabilități morale trebuia să fie prezentă, prin vizionarii ei, transfigurați de sfânta nebunie a credinții creștine și naționale, pe frontul unde lupta se dă între două lumi antipodice, între două principii contradictorii, între două concepții de viață, — între Dumnezeu și satana.

Moța și Marin au fost plenipotențarii destinului românesc. Iar mucenicia lor înseamnă încredințarea unei misiuni: clădirea, cu prețul oricărui jertfe, a unei Români creștine. Triumful ordinii creștine împotriva haosului satanic, pentru noi e, de-acum, o certitudine absolută. Prin jertfa lor de cruciați neînfricați, Ion Moța și Vasile Marin au dat o replică marilor noastre desperări istorice. De-acum sântem încredințați — ne-o spun toate intuițiile noastre — că în țara noastră bisericile nu vor putea fi dinamitate, că moaștele sfinților nu vor putea fi batjocorite și că haosul comunist nu va fi îngăduit de conștiința compactă și unanimă a unui neam întreg, la hotarele spirituale și fizice ale României.

Când un neam întreg, la capătul unor lupte milenare pentru apărarea ființei lui spirituale împotriva tuturor desfigurărilor, începe să-și adune sufletul, să-și mobilizeze eroismul și să-și arunce toată energia într-o luptă de salvare, în lupta pentru păstrarea moștenirii creștine care a fost mândria noastră ca neam, în lupta pentru păstrarea chipului creștin al sufletului nostru asaltat, acum, cu desperare, de ucigașul de la răsarit, — este cu neputință să nu izbândească.

Oamenii au căzut; dar arhanghelii din ei au triumfat împotriva lui Lucifer. Trupurile celor doi legionari, sfințite de cea mai curată jertfă pe care un om o poate aduce, în această lume, lui Dumnezeu, vor fi pavăză pământului în care se vor odihni. Mucenici ai lui Hristos, zid scump împotriva celor ce „clătinau așezarea creștină a lumii”, jertfa voastră să ne fie îndemn și poruncă: fața la Hristos, pentru mântuirea neamului!

Pagina Bisericii, din „Universul” (nr. 37 din 7 Februarie c.) face lumii cunoscut că Patriarhia ar fi înființat, de curând, un „cerc educativ” pentru monahii studenți, pentru ca aceștia „să cultive cel puțin teoretic viața monahistă”.

Iată, oglindită în această măsură, toată înțelegerea de sus pentru rosturile vieții călugărești... Monahism teoretic! Adecă: *feclorte* (teoretică); *sărăcie* (teoretică); *omortrea voii și a socoteli de sine* (teoretică).

Călugării au „viață monahistă”. Călugărițele au fost făcute, cu sila, „surori de caritate”. (Nu în mănăstirile lor; ci prin spitalele mirenilor; la dispoziția domnilor ofițeri, a gradaților și a convalescenților). Și această stare de lucruri se mai trâmbează, cu mândrie, prin gazete! În ce scop?

Părintele Gurie, mitropolitul Basarabiei, suspendat — cu grabnicul ajutor al fraților săi sinodali — din funcțiunea de chivernisitor al eparhiei, se plânge Sinodului împotriva sovietului dela arhiepiscopia Chișinăului, care, nesocotind porunca dată de Sinod, a hotărât ca preoții din eparhie să nu mai pomenească la Sfintele Daruri pe arhiepiscopul și mitropolitul lor. (Care n'a fost depus din treaptă). I. P. S. Gurie are dreptate. Și mai are dreptate și atunci când cere să se sfârșească odată cu povestea trimiterii lui în judecata Curții de Casație.

Vorba e: unde se află Sinodul? Că, doar, el e vinovatul. S'a ascuns? Ca primii oameni, în raiu?

Părintele Visarion, mitropolitul Bucovinei, cere ca pentru întreaga Moldovă de odinioară să fie o singură mitropolie: la Iași. La Cernăuți și la Chișinău să fie doar episcopii. Ideia e bună: am scăpa, poate, de sovietul dela Chișinău și de banda dela Cernăuți. Și am avea 3 mitropolii: a Munteniei, a Ardealului și a Moldovei. Dar despre aceasta trebuie stat de vorbă pe îndetete. Vom arăta noi aci cum credem că s'ar putea sfârși cu intolerabila stare de lucruri din cele două eparhii moldovenești.

Predania apare de două ori pe lună: la 1 și 15 ale fiecărei luni.

Abonamentul: 200 lei pe an.

Adresa pentru chestiuni de redacție și administrație: Preot Profesor Grigorie Cristescu, str. Barbu Văcărescu 107, București, pentru „Predania”. Tel. 2.33.77.

